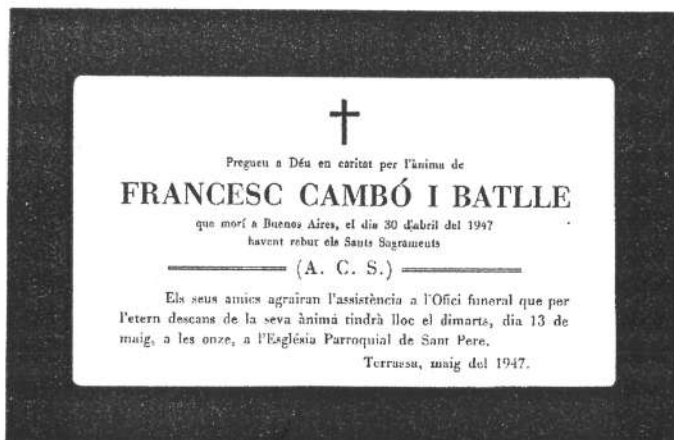

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (166) FE DE VIDA DEL CATALANISME A LA POSTGUERRA. Ofici per CAMBÓ (1947)

Entre els lots de la darrera subhasta del Grup hi havia un recordatoriesquela de Francesc Cambó, datat a Terrassa el maig de 1947. És un document interessant, ja que aquest acte va significar més que una cerimònia religiosa. És un testimoni que en aquells anys difícils de la postguerra, l'esperit patriòtic dels que havien estat afiliats a l'antiga Associació Catalanista de Terrassa es mantenia viu. Com és prou sabut, l'esclat de la guerra va provocar una bogeria de sang a la

Ofici de Francesc Cambó organitzat pels ex-afiliats terrassencs a la Lliga

rereguarda; empresaris, religiosos, burgesos, petits burgesos o simples militants de partits de dreta, especialment carlins, van ser assassinats per incontrolats. Entre les víctimes trobem persones afins al catalanisme, com els industrials Joaquim Badiella, Jaume Fornells, Ramon Pont, Francesc Salvans, el seu fill Joan Salvans, Gaietà Vallès -tots ells afiliats a l'Associació Catalanista- o el notari Badia, afiliat a Unió Democràtica. Altres com Martí Rossell, Miquel Rambla, Josep Pous, Manel i Pere Aurell Targarona i Jordi Aurell Solà, amenaçats o atemorits, van fugir de la zona republicana, per passar a la zona anomenada nacional, i els més joves es van incorporar a l'exèrcit franquista.

Avui, fer interpretacions i judicis dels comportaments de cada individu a la postguerra seria delicat. Caldria tenir presents els traumes de la guerra, els assassinats de familiars o d'amics, els desenganys, la impotència, la coacció ambiental, la por, la prudència, la necessitat de subsistir i també altres factors més egoïstes com la comoditat, i en alguns casos un únic afany d'enriquir-se; tot això ajudaria a entendre en cada cas les conductes individuals. Generalitzant, podríem dir que si una gran part de la classe mitjana i de a burgesia d'ideologia catalanista

havia aollit el tan esperat final de la guerra amb alegria però també amb recel (podríem transcriure com a exemples trossos dels dietaris de Joan Duch o d'Eudald Aymerich), que el temps s'encarregà aviat de corroborar. El nou règim implantava un Estat totalitari i perseguia qualsevol mostra de catalanitat que intentés sobrepassar un folklore controlat i secundari. La llengua catalana era prohibida a l'escola, a la premsa, a la ràdio, i als actes públics, i quedava marginada a l'àmbit familiar.

El 1947 va marcar a Catalunya i també a Terrassa un punt d'inflexió en la marginació de la catalanitat. Dos esdeveniments van mostrar que la fidelitat a la llengua i a la pàtria catalanes es mantenien encara vives. El primer el va dur a terme la Comissió Abat Oliva, que s'havia format a l'inici d'aquell any per organitzar les festes de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat. A l'empara del caire religiós de les festes, la Comissió, que a Terrassa presidia Marià Galí, redactava cartes, rebuts i circulars en català com si aquesta fos una llengua d'ús normal. La devoció montserratina es va manifestar en paral·lel a l'ús públicament en català. El segon esdeveniment va ser pocs dies després de les festes. El dia 30 d'abril moria a Buenos Aires, el que havia estat mecenes de la cultura catalana i líder de la Lliga Catalana Francesc Cambó i Batlle. Els antics afiliats a l'Associació Catalanista de Terrassa, adherida a la Lliga, van creure oportú retre un homenatge públic a Cambó i aprofitar l'ocasió per donar testimoni públicament, malgrat el Règim franquista, que el catalanisme continuava viu. Es va organitzar un solemne ofici funeral el dimarts 13 de maig a les onze del matí a l'Església Parroquial de Sant Pere, el qual es procurà que tingués el màxim ressò. La impremta Salvatella va imprimir dues-centes esqueles de cartolina amb format horitzontal de 21x13 cm que es van repartir per les cases d'una llista de simpatitzants. L'esquela es van inserir durant dos dies al diari local, que només acceptà publicar-la en castellà i amb el nom de Cambó en castellà: "Rogad a Dios en caridad por el alma de Francisco de P. Cambó y Batlle". A part de l'esquela que es va contractar, el diari no va fer, abans ni després, cap referència a la cerimònia. L'ofici es féu amb onze sacerdots la majoria carmelitans i es van utilitzar 4,7 quilos de candeles. L'agència funerària de Joan Carreras, que era l'encarregada d'organitzar-lo, va facturar als organitzadors 1.652,10 pessetes que afegides a les 394,80 de la impremta i 200 que es van lliurar als frares carmelitans van suposar una despesa total de 2.246,90 pessetes xifra respectable en aquella època. Per cobrir-la es féu una derrama en què van participar setze persones a raó de 150 pessetes cadascuna; avui tots són traspassats. Aquestes setze persones eren: Josep Armengol i Gall, Francesc Aurell i Petit, Francesc Autonell i Vinyals, Antoni Blasi i Canela, Ramon Cortès i Grau, Narcís Freixa i Ubach, Jaume Fontanals i Guillemot, Francesc Junyent i Badrinas, Jaume Lluch i Colomer, Josep O. Maurí i Poal, Josep Pous i Ballbé, Miquel Puigbò i Cots, Gabriel Roca i Torrella, Francesc Roig i Ventura, Antoni Royes i Boïgues i Lluís Vancells i Amat.

RAFEL COMES